

MESTRE DE CAPÇALERA

Escrits essencials d'educació

A càrrec de Toni Giménez i Fajardo

AL PA, PA I AL VI, VI

L'essencial de l'educació

Vull que el meu Emili aprengui a viure.
Jean-Jacques Rousseau

Tot allò que és essencial és invisible als ulls.
Antoine de Saint-Exupéry, en veu del Petit Príncep

La paraula clau en educació és comprendre.¹ Durant els primers dotze anys de vida només s'hauria d'oferir als infants poesia, música (recordem que la música activa tot el cervell; estimula les xarxes neuronals fent que recordem millor i amb més permanència tot allò que s'acompanya amb ella) i dansa. Aquestes experiències espirituals duren de per vida.² L'infant és l'instint harmònic, la frescor absoluta; el fang verge sobre el que es pot imprimir vida i natura. Tot el que fa referència a l'art atorga bellesa, per tant, ordre interior, cosmos. L'ésser humà ha de retrobar conscientment allò que inconscientment va perdre.³ Escoltar dins nostre, buscar les raons dins del cor per poder saber com actuar.⁴ Hem d'aprendre a ensenyar als infants a saber-se escoltar a si mateixos. Esdevenim profunds ignorants sobre el que realment importa, sobre l'essencial de la vida. Veure les coses en la llavor, això és el genuí,⁵ el que cal esbrinar.

Destriar, fer fora el que és irrellevant i quedar-se amb l'essencial per a viure. Les lleis educatives es preocupen perquè l'infant aprengui anglès o informàtica des dels 3 anys. Sempre ens interessa més omplir el cap dels infants que escoltar i observar el que ens diuen a través del seu llenguatge simbòlic. L'educació escolar es troba massa propera a l'escola que vol la societat (en especial els polítics) i lluny del propi fet educatiu. L'escola, sobretot, respon a una necessitat social més que a una necessitat individual; més a una necessitat de mares i pares (on deixo les criatures quan treballo i amb qui) que no pas una atenció a les necessitats essencials dels nens i nenes. Es pensa com mantenir l'estatus quo del sistema. D'aquí prové el desencís de l'ésser humà. Mentre no atenguem les necessitats educatives essencials de l'ésser humà (que són molt diferents a les que les nostres lleis educatives fan referència) no aconseguirem que l'ésser humà es trobi a si mateix, sàpiga quin és el seu rumb i trobi resposta al perquè de la seva existència. Sense aquest plantejament, profund i individual, l'educació esdevé tan sols una excusa per "aparcar" les criatures a qualsevol lloc i que realitzin aprenentatges i activitats diverses, sovint allunyades dels seus propis interessos i necessitats. Hi ha persones que no tenen educació; hi ha persones que han perdut l'educació. El primer és perdonable i pot ser educat sempre; el segon és el que més abunda en la societat i també ha de ser perdonable, però és molt més difícil de reeducar.

Què no ha de ser l'educació

L'educació no ha de ser obtenir un lloc de treball ben remunerat, sinó la vivència d'una experiència personal enriquidora.⁶ La intenció de l'educació no ha de ser mai aprendre a ser el millor, el primer i guanyar els altres; una educació així està mal enfocada. En educació no es tracte de vèncer ni de convèncer.⁷ En educació, no hauríem d'emprar mai el concepte "normal", sinó parlar d'allò "natural". I quan parlem de desenvolupament natural de l'infant, hauríem de preguntar-nos què entenem per això. Llegir, escriure, ordenar, per exemple, no pertanyen al seu món natural. L'educació no és ensinistrament. L'ensinistrament és per als animals; l'educació és per a l'ésser humà (perquè té consciència de si mateix). L'educació va molt més enllà que ser una simple instrucció.⁸ Alhora, una educació sense crítica i sense autocrítica esdevé un adoctrinament immobilista i estàtic.⁹

Aquestes són tan sols algunes reflexions que podem (hauríem de) fer quan esbrinem sobre la veritable essència de l'educació, en especial del període que anomenem infància de l'ésser humà. N'hi ha moltes altres, evidentment, i caldria un debat llarg mesurat i raonat, de manera lenta, per replantejar-se de nou l'ésser humà i la societat. Els períodes de crisi són especialment propicis per proposar-s'ho.

Febrer 2021.

---

¹ Tal com proposava el filòsof Rudolf Steiner que creà la pedagogia Waldorf.

² Isadora Duncan, *El arte de la danza*. Tres Cantos: Akal, 2008: 181.

³ Isadora Duncan, *El arte de la danza*. Tres Cantos: Akal, 2008: 92.

⁴ Isadora Duncan, *El arte de la danza*. Tres Cantos: Akal, 2008: 181.

⁵ Tal com proposava el filòsof Lao-Tsé.

⁶ Anthony Storr, *La música y la mente*. Barcelona: Paidós. 2002: 14.

⁷ Juli Palou a Jaume Cela, Juli Palou, *En veu de mestre*. Barcelona: Rosa Sensat. 1993: 55.

⁸ Gregorio Luri, *L'escola contra el món*. Barcelona: La Campana. 2008: 22.

⁹ Francesc Torralba, *Pedagogía del sentido*. Madrid: PPC. 1997: 102.